

بررسی جهاد تبیین در زمینه حجاب و عفاف با تأکید بر آیات و روایات

چکیده

در سالهای اخیر و با تأکیدات مقام معظم رهبری بر گسترش گفتمان جهاد تبیین و لزوم پیگیری اهداف بیانیه گام دوم انقلاب که در آن بر افزایش بصیرت تمام اقشار ملت تأکید شده است تحقیقات و پژوهشهای بسیاری حول این موضوعات انجام گرفته است، اما شوربختانه حتی با تأکیدات رهبر معظم انقلاب نیز موضوع حجاب و عفاف آنطور که باید و شاید مورد توجه قرار نگرفته است و از نظر کمی و کیفی ادبیات موضوع جهاد تبیین در زمینه حجاب و عفاف بسیار مغفول مانده است. این مقاله سعی دارد با رویکردی واقعگرا به بررسی جهاد تبیین در زمینه حجاب و عفاف بپردازد. مسئله روشن گری در مورد نوع پوشش، چنان اهمیتی دارد که صبغه دینی به خود میگیرد و میتوان با عنایت به آن، نگرش فکری و اعتقادی افراد و گروه ها را تعیین نمود. زمانی که از نیازها و ضرورت های وجود آدمی سخن گفته می شود داشتن پوشش و لباس نیز در کنار خوراک و سرپناه مسکن به عنوان یکی از ملزوم های زندگی آدمی همیشه مورد توجه بوده است. هدف اصلی از این پژوهش تبیین و بررسی جایگاه و نقش جهاد تبیین در زمینه بصیرت افزایی و روشنگری حول مباحث مربوط به حجاب و عفاف میباشد. از دیگر اهداف این مقاله بیان راهکارهای عملی در مورد لزوم برخورد جهادی با مسئله حجاب و عفاف و شبهات و فتنه های به وجود آمده پیرامون موضوع حجاب و عفاف و تبیین معیارهای اسلامی پوشش مبتنی بر کتاب و سنت بوده و سعی بر آن داشته ایده ها، رهنمودها و راهکارهای آموزه های اسلامی برای شناخت سبک پوشش اسلامی را بر مبنای جهاد تبیین بررسی کند پژوهش حاضر روش توصیفی- تحلیلی را مبنای کار خود قرار میدهد. شیوه تحلیل نیز کیفی است که بر اساس آن اطلاعات جمع آوری شده مورد تحلیل قرار گرفته است. از فیشهای مطالعاتی به عنوان ابزار گردآوری داده ها استفاده شده است. عفاف و حجاب وقار، متانت زن مسلمان و حافظ شان بالای اوست حجاب و عفاف ارزشها و جایگاه و شأن زن مسلمان بیشتر و بهتر نشان داده می شود حجاب نه تنها محدودیت نبوده و محصوریتی ایجاد نمیکند بلکه زمینه ای را برای زن مسلمان ایجاد میکند که در آرامش و اطمینان خاطر بیشتر به فعالیتهای خود در عرصه فرهنگی و اجتماعی بپردازد. حجاب، حریمی میان زن و مرد نامحرم است و سبب فروکش کردن غریزه جنسی می شود. حجاب لذت ها و بهره های جنسی را به محیط خانواده مخصوص و محدود میگرداند و به دنبال آن ازدواجهای مشروع به وجود می آید. بدحجابی و بی حجابی و آزادی بدون قید و شرط، باعث فروپاشی بنیانهای جامعه اسلامی می شود.

واژه های کلیدی جهاد تبیین حجاب عفاف، استحکام، بصیرت.

پیش گفتار

حجاب و عفاف در قرآن کریم به طور کلی در ۲۱ سوره از سوره های قرآن دو مفهوم حجاب و عفاف بررسی میشود که عبارت اند سوره های اعراف، مریم طلب شعراء، تمل قصص خود یوسف، حجر، صافات انبیاء مومنون، معارج عنکبوت ال عمران احزاب نساء الرحمن، نوره تحریم مانده طرح مسئله ی حجاب و عفاف در سوره های مکی که پس از سال سوم بخشته یعنی پس از دعوت علنی پیامبر(ص) نازل شده اند آغاز می شود که ۱۴ سوره از ۲۱ سوره در سوره های مکی به چشم می خورد که قالب طرح در این سوره ها اغلب بیان داستان است.

جهاد تبیین موضوعی است که درقرآن به صراحت بیان شده آنگاه که داستان آدم و حوا فطری بودن پوشش را ثابت می کند قرآن می فرماید: « فلما ذاتا الشجرة بدت لهما سوء انهما ... » آنگاه که آدم و حوا از آن درخت ممنوعه چشیدند پوشش آن دو از بین رفت که به سرعت با برگ درختان خود را پوشاندند^۱

در بیانات رهبر معظم انقلاب حضرت آیت الله خامنه ای نیز بارها مورد تأکید و اشاره قرار گرفته است و رهبر انقلاب اسلامی ابعاد مختلف آن را توصیف کرده اند. «جهاد تبیین یک فریضه است جهاد «تبیین یک فریضه ی قطعی و یک فریضه ی فوری است و هر کسی که می تواند باید اقدام کند». در این جهادی که وجود دارد در این جنگ بی امانی که وجود دارد بین اسلام و کفر، بین حق و باطل، بین روایت دروغ و حقیقت این جنگی است بین اینها ما در کجای این جبهه قرار داریم و حضور داریم؟ خطابی عمومی که همه افراد جامعه در جنگ رسانه های دشمن علیه حقایق انقلاب اسلامی مردم ایران، مخاطب آن هستند.

بیان مسئله

جهاد تبیین در مسئله حجاب و عفاف یک ضرورت مهم فرهنگی بوده و فرهنگ سازی حجاب در جامعه با محوریت تشریح و تبیین آثار و مضرات بدحجابی از نگاه ادیان توحیدی با هدف مقابله با تهاجم فرهنگی دشمن بایستی در اولویت برنامه های فرهنگی نظام قرار گیرد جهاد تبیین خنثی کننده توطئه ها و فعالیت های خصمانه دشمن میباشد. برای مقابله با فعالیتها و حرکت های شبهه ناک و گمراه کننده ای که از طرف معاندان و دشمنان ایران و اسلام به سمت ملت ایران سرازیر است و هدفش تأثیر گذاری منفی بر افکار عمومی و جهت دهی به اذهان و دچار ابهام نگه داشتن افکار ملت و بخصوص جوانها، است. جوانان و دانشجویان امید آینده این کشور هستند، باید به مسئله تبیین اهمیت بدهند. بسیاری از حقایق مغفول مانده هست باید تبیین شوند. انقلاب اسلامی به عنوان یک نظام دینی و مردمی یک ماهیت کاملاً فرهنگی دارد و فرهنگ دینی ما عنصر اصلی و محوری شعارهای انقلاب بوده است. هویت دینی و فرهنگی ما به موجب این

که عامل اصلی اقتدار و قدرت ما بوده است؛ سالها آماج تهدیدها و تهاجمها قرار گرفته و بر اثر برخی ضعف ها و تسامحها نیز با آسیبهایی مواجه شده است. در کنار رویشهای شگفت آور در شجره طیبه انقلاب اسلامی و علی رغم تعمیق معرفت دینی تقویت ارزشهای اسلامی و رشد قدرت نرم فرهنگی در نظام اسلامی؛ اما همچنان هجمه های پیدا و پنهان فرهنگی برقرار است و جنگ عظیم فرهنگی ادامه دارد و مقصد انقلاب یعنی مکتب اسلام را هدف گرفته است. در این میان برخی منفعلانه در مقابل موج رسانه ای و تبلیغاتی غرب، مرزبندی فرهنگی و مقاومت فرهنگی را ناممکن میدانند و در پوشش شعارهایی مانند آزادی، مرزها و حصارهای فرهنگی حافظ اخلاق و امنیت فرهنگی را زیر سوال میبرند و تخریب می کنند. برخی نیز استحال شده و در بی فرهنگی و بی هویتی، غربی جذب و هضم شده اند. جهاد تبیین پیرامون مباحث مربوط به عفاف و حجاب یک ضرورت فرهنگ است. جهاد تبیین در مسئله حجاب و عفاف و بصیرت افزایی در این مورد یک ضرورت مهم فرهنگی می باشد.

اهمیت و ضرورت تحقیق

جهاد تبیین در زمینه حجاب و عفاف یک ضرورت فرهنگی مهم است که باید با محوریت ائمه جمعه و مشارکت دختران و زنان جامعه انجام شود. هدف این برنامه ها مقابله با تهاجم فرهنگی دشمن و فرهنگ سازی حجاب در جامعه است. استفاده از ظرفیتهای موجود مانند مساجد، هیئت های مذهبی، مدارس و ادارات برای روشنگری در این حوزه ضروری است. حجاب و پوشش نه تنها مختص زنان است، بلکه مردان نیز باید در نوع پوشش و رفتار اجتماعی خود حیا و متانت را رعایت کنند. ارتباطات اجتماعی باید بر اساس انسانیت و ارزش های انسانی باشد و از الگوهای نامتعارف غربی دوری شود.

اهداف تحقیق

اهداف مورد نظر در این تحقیق عبارت اند از:

- بررسی چگونگی تاثیر جهاد تبیین در زمینه بصیرت افزایی پیرامون ابعاد گوناگون مبحث حجاب و عفاف شناخت آثار مثبت عفاف و حجاب در تحکیم مبانی اخلاقی بین افراد جامعه با تاکید بر قران و احادیث
- شناخت راهکارهای گوناگون استفاده از جهاد تبیین برای روشنگری در مورد آثار مثبت حجاب و عفاف

پرسشهای اصلی و فرعی سؤالات تحقیق سوال اصلی

استفاده از جهاد تبیین در زمینه مباحث حجاب و عفاف چگونه امکان پذیر است؟

سوالات فرعی

جهاد تبیین حجاب و عفاف از منظر آیات و روایات چیست ؟

دلایل لزوم استفاده از جهاد تبیین پیرامون مباحث حجاب و عفاف کدامند؟

موانع استفاده حداکثری از فریضه جهاد تبیین در زمینه مباحث حجاب و عفاف کدامند؟

بیان مفاهیم

مفهوم تبیین

تبیین در فرهنگ عمید به معنای بیان کردن، اشکار ساختن و توضیح و تفسیر، آمده است(عمید، فرهنگ فارسی عمید، ۱۳۸۶ : ج ۱، ص ۶۴۲) در اصطلاح می توان آن را بعنوان یک روش هدایت ، تربیت و روشنگری در نظر گرفت. اصطلاح تبیین فرایندی است، عقلی - پژوهشی ، معرفتی ، که براساس دلیل و برهان و به شیوه ای منسجم و منطقی ، به بررسی جنبه یا جنبه های گوناگون یک مسئله پرداخته و از پیدایش مسئله مجهول یا امر مبهم، به وجود می آید (جمشیدی، مبانی و روش شناسی تبیین باتأکید بر اندیشه سیاسی، ۱۳۶۹ : ص ۷۰) همچنین علامه طباطبایی مراد از تبیین را کشف و پرده برداری از علل احکام وقوانین و روشنگری اصول و معارف و علوم ذکر می کنند(طباطبایی، تفسیرالمیزان، ۱۳۷۴ : ج ۲، ص ۲۹۵)

جهاد

در کتاب فرهنگ روز سخن به معنای ، در راه دین جنگیدن (یکی از فروع دین) ، پیکار و مبارزه آمده است(انوری، فرهنگ روز سخن، ۱۳۸۳ : ص ۳۹۸) همچنین جهاد واژه ای عربی است که از دو ریشه گرفته شده است: جَهد به معنای طاقت و نیرو و دیگری جُهد به معنای مشقت است. اگر بخواهیم در یک کلمه جهاد را معنا کنیم به آن مبارزه می گوییم. در آموزه های دینی ما، جهاد یعنی مبارزه برای یک هدف والا و مقدس. هر چیزی جهاد گفته نمیشود. ممکن است در امور نظامی، داعش هم اهل جهاد باشد اما آن را جهاد نمیدانیم چون خداوند در قرآن می فرماید: جاهدوا فی سبیل الله . جهاد باید در راه خدا باشد پس جهد و کوششی را جهاد می گویند که یک هدف والا و مقدس داشته باشد(راجی، تبیین بانور قرآن، ۱۴۰۱ : ص ۶۶).

مفهوم جهاد تبیین

یکی از انواع جهاد، جهاد تبیین است که به معنای مبارزه برای روشننگری و نمایاندن واقعیات و حقایق است و بر اساس قرآن و روایات سخن بزرگان و اولیای الهی و همچنین بر اساس سخن مقام معظم رهبری، جزو وظایف قطعی و فوری همه انسانها می باشد و شامل جهاد فکری، اعتقادی، تربیتی، عملی، تبیینی و تبلیغی و ... می باشد. (صلح میرزایی، جهاد تبیین، ۱۴۰۱، ص ۳۳-۸۸)

مفهوم حجاب

حجاب در لغت به معنای پوشش (ابن منظور، لسان العرب، ۱۴۱۴ ق: ج ۱، ص ۲۹۸) و چیزی است که بین (بیننده و آنچه می بیند، حائل شود) (طریحی، مجمع البحرین، ۱۳۷۵: ج ۲، ص ۳۴) با نگاه به معانی حجاب در میابیم که حجاب یک امری ظاهری می باشد؛ یعنی همانطور که از بیان معانی « عفاف » همان پوشش ظاهری افراد می باشد به ویژه در زنان. اما (عفاف) همان طور که از معانی آن روشن است یک حالت درونی است که بشر را از معصیت و فساد دور می کند و آثارش در رفتار شخص بروز و ظهور می کند. لذا عفت برتر و در جایگاه بالاتری نسبت به حجاب قرار دارد.

بررسی آیات و روایات پیرامون عفاف و حجاب

در ۲۱ سوره از سوره های قرآن مفهوم حجاب و عفاف مورد بررسی قرار می گیرد که به شرح ذیل می باشند: سوره های اعراف، مریم طه، شعراء، نمل قصص، هود، یوسف، حجر، صافات، انبیاء، مومنون معارج، عنکبوت آل عمران، احزاب، نساء، الرحمن، نور، تحریم، مائده.

۱۴ سوره از این ۲۱ سوره جز سوره های مکی میباشند که طرح مسئله حجاب و عفاف در این سوره ها بعد از سال سوم بعثت می باشد و این بعد از دعوت آشکار و علنی رسول خدا صورت گرفته است که غالباً به صورت داستان نازل شده است.

۷ سوره دیگر مدنی می باشند که این سوره ها به صورت تشریع احکام مربوط به حجاب و عفاف نازل شده است. بیشتر احکام و آیات صریح مربوط به حجاب و عفاف مربوط به دو سوره ی احزاب و نور است که به گواهی مفسران در سال پنجم هجرت و در خلال وقایع مربوط به جنگ احزاب ازدواج پیامبر با زینب بنت جحش و همچنین جریان ایت که در این سال ها واقع شد نازل شده اند.

انواع حجاب از منظر قرآن و روایات

قرآن پذیرفته است که تعامل زن و مرد در حیات اجتماعی، اجتناب ناپذیر است ولی درباره محتوا، شکل و شیوه معاشرت طرح و توصیه ویژه دارد.

۹. فضای مجازی پایان ولنگاری و مبارزه مردمی در جهاد تبیین

فضای مجازی باید سامان یابد مسامحه با این ولنگاری کنار آمدن با قتلگاه جوانان، مماشات با این دیکتاتوری رسانه ای و اگر تا دیروز خلاف انقلابیگری بود، امروز اثبات شد که خلاف دینداری و عقلانیت و ملی گرایی و امنیت هم هست. این عزم باید برای همه دلسوزان انقلاب جزم گردد که به این ولنگاری پایان دهیم عقب ماندگی نهادهای فرهنگی نیز باید جبران شود. سازمانهای فرتوت و دیوانسالاری زده پرخرج و برج، باید به قرارگاه های عملیاتی چابک برای حرکت های مردمی بدل گردند و جریانهای مردمی و حلقه های میانی میداندار صحنه شوند فضای مجازی با شکل گیری لشگرهای فهیم و کاربلد و منسجم در میان امت، سامان خواهد یافت.

پیشنهادهای و راهکارها

وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی باید در راستای اجرایی کردن رهنمود مقام رهبری در خصوص جهاد تبیین، سطح توانمندیهای خود برای مقابله با هنجارشکنی ها و مبتذل سازیها را ارتقا دهد و با تعبد به احکام اسلامی مقتدرانه از ارزشهای دینی پاسداری کند.

دولت اسلامی باید نسبت به فریضه جهاد تبیین و اشاعه فرهنگ اسلامی، هدایت فرهنگی جامعه، ترویج فضائل و زدودن رذائل احساس مسئولیت کرده و خود را متولی قلمداد کند. باید زمام و مهار فرهنگ عمومی را در اختیار بگیرد و نگذارد انفعال و سستی فرهنگ را دچار ولنگاری و بی قیدی کند. این فریضه باید در وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی کاملاً فهم و پیگیری شود مجلس شورای اسلامی نیز باید بدون مسامحه، دغدغه مندی های دینی و فرهنگی را از وزارت فرهنگ ارشاد اسلامی مطالبه و مؤاخذه کند. باید با رویکردی جدی و غیر صوری پای در جبهه عمل برای تثبیت اقتدار فرهنگی کشور گذاشت و با بازآرایی و بازمهندسی فرهنگ و تقویت جبهه فرهنگی انقلاب اسلامی حقیقتاً جهاد تبیین را عملیاتی کرد. ضمن تمجید و تحسین فعالیتهای شبانه روزی دولت، سیزدهم همچنان بر ضرورت توجه ویژه به جهاد تبیین تأکید می کنیم. لازم

است مدیران و کارگزاران دولت خدمتگزار موج گسترده خدمت رسانی ها و تلاش ها برای تحقق عدالت را همچنان ادامه دهند و در کنار آن خدمات پیوسته‌های فرهنگی را نیز اجرا و پیگیری کنند. امروز اقتصاد و فرهنگ هر دو نیازمند بازسازی اند و هر دو به تحکیم ساخت درونی نظام کمک می کنند.

جهاد تبیین در مسئله حجاب و عفاف یک ضرورت مهم فرهنگی بوده و فرهنگ سازی حجاب در جامعه با محوریت تشریح و تبیین آثار و مضرات بدحجابی از نگاه ادیان توحیدی با هدف مقابله با تهاجم فرهنگی دشمن بایستی در اولویت برنامه های فرهنگی نظام قرار گیرد.

نتیجه گیری

دین مقدس اسلام بر مبنای سعادت انسان ها پایه گذاری گردیده است و به خوبی و بدون هیچ شکی می بینیم که وجهه اجتماعی بشر در غالب احکام و دستورات در نظر گرفته شده و بنا به مصالح و مفاسد این وجهه احکام صادر شده است. و به خوبی درمیابیم که اسلام دینی اجتماعی است و تک روی و شخص نگری در این دین معنایی ندارد لذا در تمام مباحث قوانین و محدودیت هایی را شارع مقدس وضع کرده است تا بهداشت روانی و اخلاقی جامعه حفظ شود که یکی از آنها رعایت کردن عفاف و حجاب توسط انسان ها بویژه زنان می باشد که با حفظ حریم ها سلامت جامعه در معرض خطر قرار نمیگیرد. آنچه که امروز در جوامع غربی به خوبی می بینیم این است که با خلط مسئله عفاف و درمقابل آزادی اجتماعات بشری را به لبه پرتگاه آورده که برای بیان مصداق می توان گفت یکی از نهاد های اصیل اجتماع بشری از دیرباز تا کنون که خانواده هست را هم تحت الشعاع خود قرار داده است و با تأسف زیاد این نسخه را امروز برای جوامع شرقی بالاخص بلاد اسلامی نیز پیچیده اند که رگه هایی از آن را به خوبی می توان در کشورهای اسلامی مشاهده کرد. لذا باید در جامعه یک جهاد تبیین از سوی آگاهان و مرتبطین به این مسئله صورت بگیرد تا

بوسیله اقناع فکری همه افراد جامعه و بالاخص نوجوانان و نسل آینده از این آسیب بسیار جدی مصون بماند و همانطور که اشاره شد نیاز به یک جهاد همه جانبه و خستگی ناپذیر می باشد تا تمامی مجهولات و شبهات و بدفهمی ها دراین زمینه مانند یک روز آفتابی روشن شود.

موضوع عفاف و حجاب به بررسی مفهوم عفاف به عنوان یک اصل کلی و حجاب به عنوان یکی از زیرشاخه های آن می پردازد. عفاف شامل رفتار، گفتار، کرداری، پوشش و عفت مالی است و به هر دو جنس تعلق دارد. ن تلاش ملت ایران برای استقلال سیاسی، اقتصادی و فرهنگی، به ویژه از سوی زنان با حجاب، مورد نارضایتی غرب است. حجاب مانع فعالیت های اجتماعی و موفقیت های زنان نیست و زنان ایرانی در تاریخ و بی تردید در تاریخ و در دوران جنگ تحمیلی نقش مهمی ایفا کرده اند. همچنین، زنان مسلمان ایران با رعایت حجاب در عرصه های مختلف حضور فعال دارند و به دستاوردهای بیشتری دست می یابند. یگانه راه نجات و بقا و بهروزی، راه عزتی است که امام حسین (ع) در اصلاح جامعه نشان داد. باید آهنگ یک بازگشت عمومی «توبوا الی الله جمیعاً»، به ارزشها و اصالتها در جامعه طنین انداز شود. باید برای نابودی قاطع و قهر آمیز حجاب گریزی و عفاف زدائی عزم و اراده ملی بکار گرفته شود تا اعتماد و اعتقاد آحاد ملت به خدمت صادقانه مسئولان دوباره باز گردد و زمینه هدایت اسلامی و عدالت اجتماعی محقق گردد.

فهرست منابع و مآخذ

- قرآن

- نهج البلاغه

آدمیان مرضیه (۱۳۹۸) تحلیل جامعه شناختی سبک پوشش زنان فصلنامه علمی پژوهشی زن و جامعه، سال ۹، شماره ۳۳، صص ۱۶۱-۱۸۵

- آقاپور، رضا، (۱۴۰۰)، شناسایی و تحلیل متغیرهای سبک زندگی مؤثر در حجاب و پوشش زنان براساس قرآن و حدیث فصلنامه اسلامی زنان و خانواده سال ۹، شماره ۲۲، صص ۵۹-۷۶

- آقاپور، رضا، (۱۳۹۵)، بررسی مؤلفه های تاثیر گذار بر سبک زندگی خانواده از دیدگاه قرآن و حدیث، رساله دکتری، دانشگاه مازندران

- ایمنی، معصومه (۱۳۹۹)، وجوب حجاب حکمی فردی با آثار اجتماعی فصلنامه اسلامی زنان و خانواده، دوره ۸ شماره ۲۹، صص ۱۵۷-۱۷۷

- بوعدار، جاسم، (۱۳۹۸) بررسی الزامات فقهی سبک زندگی اسلامی ناظر بر پوشش زن و مرد. پایان نامه کارشناسی ارشد دانشگاه آیت الله العظمی بروجردی (ره)

- پورروستائی، اردکانی، زهرا (۱۳۹۲) سبک پوشش اسلامی از دیدگاه شهید مطهری، فصلنامه معرفت، سال ۲۲ شماره ۱۹۴، صص ۹۹۸۷

- تیموری، تبار، اکرم (۱۳۹۶) سبک پوشش زن مسلمان با استناد به آیات و روایات، پایان نامه کارشناسی ارشد دانشگاه قم دانشکده اصول الدین.

- حقیقی، مژگان، (۱۳۹۶)، حجاب و عاملیت ابژه ها مواجهه زنان و ابژه های پوشش بعد از انقلاب اسلامی، پایان نامه کارشناسی ارشد دانشگاه رازی دانشکده هنر و معماری

رزاقی، احمد (۱۴۰۰) عوامل فساد و بد حجابی و شیوه های مقابله با آن چاپ چهارم، تهران: نشر سازمان تبلیغات

- شایق، عشرت، (۱۳۹۲)، معیارهای پوشش اسلامی کدام اند، فصلنامه پیام زن، سال ۲۹، شماره ۱۱۵، صص ۷۰-۵۰

- شجاعی، محمد، (۱۳۹۹)، در و صدف چاپ سوم، تهران، نشر راه سبز امید

- صفی، یاری نوشین (۱۳۹۳) اصول طراحی لباس نوجوانان دختر بر اساس سبک زندگی ایرانی- اسلامی، پایان نامه کارشناسی ارشد دانشگاه آزاد اسلامی واحد یزد دانشکده هنر و معماری، رشته طراحی پارچه و لباس

- طوسی، محمد بن الحسن (۱۴۰۷)، تهذیب الاحکام، تهران: دار الکتب الإسلامیه

- محمدی اشتهاوردی؛ محمد؛ (۱۳۹۹) حجاب بیانگر شخصیت، چاپ اول، تهران: نشرناجا واعظ، قاسم (۱۳۹۹) بررسی مبنای سبک پوشش اسلامی با توجه به آیات قرآن کریم پایان نامه کارشناسی ارشد دانشگاه پیام نور استان فارس رشته طراحی پارچه و لباس

مکارم شیرازی، ناصر، پیام قرآن، ج ۱، چ ۹، انتشارات دارالکتب الاسلامیه، تهران، ۱۳۸۶

جمشیدی ، محمد حسین ، مبانی و روش شناسی تبیین با تاکید بر اندیشه سیاسی ، چ ۱ ، انتشارات دانشگاه
امام صادق (ع) ، تهران ، ۱۳۹۶

طباطبایی ، محمد حسین ، تفسیر المیزان ، ج ۱۳ ، مترجم سید محمد باقر موسوی همدان ، انتشارات
اسلامی ، قم ، ۱۳۷۴

صلح میرزایی ، سعید ، جهاد تبیین در اندیشه حضرت ایت الله العظمی خامنه ای ، انتشارات انقلاب اسلامی
، تهران ، ۱۴۰۱

محمد ری شهری ، محمد ، میزان الحکمه ، ترجمه حمید ، رضا شیخی ، ج ۱۰ ، موسسه فرهنگی دارالحديث
، قم ، ۱۳۷۷ ش

محمدی نیا ، اسدالله « بهشت خوبان م چ ۱ ، نشر سبط اکبر ، قم ، ۱۳۸۰ ش